

Viite: VN/33337/2021

Asia: Hallituksen esitys laiksi huumausainelain muuttamisesta

Luomuliitto ry kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Kohtaan 3 § Määritelmät on luonnoksessa määritelty huumausaineeksi "..sellaisia hampukasveja, jotka sisältävät delta-9-tetrahydrokannabinolia.." Kaikki hampulajikkeet sisältävät hyvin pieniä määriä em. yhdistettä. Tässä tulisi määritellä huumausaineelle joku raja-arvo, esimerkiksi sama 0,3% mitä edellytetään kasvilajikeluetteloon hyväksynnälle.

Kohtaan 7 a § Hampun viljely on edellytyksistä ehdotettu, että viljelijän tulisi ilmoittaa viljelystä etukäteen, ennen 1.4 mennessä Fimealle. Ammattiviljelijät ilmoittavat Ruokavirastolle 15.6 mennessä tukihaun yhteydessä mitä viljelivät ja missä lohkokasolla. On aivan perusteetonta vaatia, että viljelijä ilmoittaisi lohkokasolla Fimealle erikseen viljelemisestä ennen 1.4. Ammattiviljelijällä voi suunnitelmat muuttua useamman kerran kevään aikana, mihin tiettyjä kasveja kylvää, johtuen sääilmiöistä, syyskasvien talvehtimisesta ja kevään etenemisestä. On myös aivan turhaa lisätä viljelijän ilmoitusvelvollisuuksia, sen sijaan pitäisi pyrkiä siihen, että eri viranomaiset tekevät yhteistyötä ja ilmoitus tulisi esim Fimealle ja paikalliselle poliisille suoraan Ruokavirastosta 15.6 jälkeen. Tämän tulee riittää, tämä on riittänyt tähänkin asti.

Viljelijään kohdistuvaa byrokratiaa ja hallinnollista taakkaa ei missään nimessä saa lisätä.

Kohta 7 a § pykälä 3) On perusteetonta vaatia, että kaikki viljely on aloitettava siemenestä. Tulevaisuudessa voi ala kehittyä sellaiseen suuntaan, että on perusteltua käyttää pistokkaita ja mikäli tuotanto ja käyttötarkoitus on laillista, on tätä aivan turha rajata.

Kohta 7 a § pykälä 6) avoin maatalousmaa tulee tarkentaa mitä tällä tarkoitetaan. Kylväämiseen liittyviä ajankohtia ei tulisi tässä laissa säädellä.

Kohdassa "Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään ei koske:" viitataan tutkimukseen, siemenlakiin sekä hampun kasvinjalostukseen, missään kohdassa ei huomioida uutta luomuasetusta (EU) 2018/848 pykälät 36 ja 37 jossa mahdollistetaan luonnonmukaisessa tuotannossa käyttää ja myydä monimuotoista kasvien lisäysaineistoa, jonka ei tarvitse täyttää esiperus-, perus- ja sertifioitun aineiston luokkien rekisteröintiä ja serti-fiointia koskevia vaatimuksia tai muita luokkia koskevia vaatimuksia, joista säädetään direktiiveissä 66/401/ETY (1), 66/402/ETY (2), 68/193/ETY (3), 98/56/EY (4), 2002/53/EY (5), 2002/54/EY (6), 2002/55/EY (7), 2002/56/EY (8), 2002/57/EY (9), 2008/72/EY (10) ja 2008/90/EY (11) tai kyseisten direktiivien nojalla hyväksytyissä säädöksissä.

Tällaisten kasvien lisäysaineistoa, joka ei yhtenäisyyden osalta täytä lajikkeen määritelmää, unionissa tehty tutkimus osoittaa, että tällaisen monimuotoisen aineiston käyttämisestä voisi olla hyötyä erityisesti luonnonmukaisessa tuotannossa esimerkiksi tautien leviämisen vähentämiseksi ja sietokyvyn parantamiseksi sekä biologisen monimuotoisuuden lisäämiseksi. Sen vuoksi kasvien lisäysaineistoa, joka ei kuulu lajikkeeseen vaan pikemminkin yhteen ainoaan kasvitieteelliseen taksoniin kuuluvaan kasviryhmään, joka sisältää suurta geneettistä ja fenotyypistä vaihtelua yksittäisten lisäysyk-siköiden välillä, tulee olla saatavilla luonnonmukaisen tuotannon käyttössä.

Sallittua tulisi myös olla viljellä geenivarojen ylläpitämiseksi ja säilyttämiseksi maatiaiskasvilajikkeiden ja -kantojen siemeniä.

Kohtaan 9 § Luvan myöntäminen; vaikka Fimea myöntää lupia huumausaineen valmistukseen, ei se tarkoita sitä että Fimealle tulisi osoittaa myös velvollisuus valvoa hampun siemenen ja kuidun viljelyn sekä näiden lajikkeiden kasvinjalostuksen valvonta. Käyttötarkoitus on eri, kuin huumausaineen valmistus ja viljely ja elintarvikkeiden jalostuksen valvonta kuuluu Ruokavirastolle.

Kohtaan 15 a § Lupa hampun kasvinjalostukseen. Käyttötarkoituksen tulisi olla määräävässä asemassa. Kaikki hampun kasvinjalostuksen ei tule olla luvanvaraista, eikä Fimean alaisuudessa. Ei ole mitään perusteita sille että Fimea valvoo hampun kasvinjalostusta, ku tavoitteena on kuidun ja siementen tuotantoon jalostettavia lajikkeita. Tässäkin kohtaa on myös huomioitava uusi luomuasetus, joka on mainittu jo kohdassa ”Hampun viljely”.

Kohtaan 15 b § Ruokaviraston lausunto. Ruokaviraston tulisi olla se taho, joka toimittaa ammattiviljelyä koskevat tiedot Fimealle.

Kohtaan 19 a § Hampun viljelyä koskeva ilmoitus. Viljelijöiden ylimääräistä hallinnollista taakkaa tulee välttää. Hallinnoinnissa tulisi hyödyntää olemassa olevia järjestelmiä ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa tulee ennemminkin lisätä kuin viljelijän kuormaa. Rinnakkaisen järjestelmän rakentamiselle ei ole mitään perustelua. Niin kuin jo kohdassa 7§ Hampun viljely nostimme esille on viljelijän mahdotonta tietää niin aikaisin minne mahdollinen hamppu kylvetään. Vakuustodistusten toimittamisen osalta pidämme selkeänä nykyistä mallia, jossa vakuustodistukset toimitetaan Maaseutuviranomaiselle. Vakuustodistusten toimittaminen tukihakemuksen toimittamisen yhteydessä on luontevaa ja selkeää.

Muuta kommentoitavaa esitysluonnoksesta

Huumausainelain muutoksen taustalla on ”valvontaviranomaisten tunnistamat tarpeet selkiyttää hampun viljelyn asemaa.” Epäselväksi jää mikä tällä hetkellä on epäselvää ja kenelle. Soittokierros hampunviljelijöille osoittaa sen, että viljelijöiden keskuudessa ei ole epäselvyyttä, mitä hampun viljelyyn tulee.

Yleisesti on myös todettava, että ilmaston näkökulmasta hampun viljelemistä ei tulisi hankaloittaa, päinvastoin sitä tulisi edistää. Hamppu on monikäyttöinen kasvi, joka tuo kannattavuutta maatalouden viljelykiertoon ja vähentää tehokkaasti ilmastopäästöjä sekä ravinteiden valumista vesistöihin. Hamppu on kasvi, joka hyödyntää tehokkaasti Suomen valoisat kesät ja tuottaa kansainvälisesti kilpailukykyisiä satomääriä, toisin kuin meillä yleisesti viljeltävät satokasvit. Hampun massiivinen juuristo sitoo poikkeuksellisen tehokkaasti hiiltä maaperään ja kuohkeuttaa maaperän luontaisesti. Hamppu palauttaa myös merkittävän osan käyttämistään ravinteista seuraavan vuoden kasvuston käyttöön ja parantaa tulevia satoja, ruoantuotannon kestävyyttä ja lisää huoltovarmuutta. Tämän lisäksi todettakoon vielä, että on erikoista, että ruotsiksi lausuntopyyntöjä pyydetään myöhemmin. Miksi ei voitu odottaa käännösten valmistumista?

Janne Rauhansuu
Luomuliiton puheenjohtaja

Susann Rännäri
Luomuliiton toiminnanjohtaja